

Nuorttsää'm kiölljuâggtõõzz sâbbar 6.-7.4.2016 noormtummuž

Nuorttsää'mkiöl vokaalvariaant

Ouddmiârkkân nyt-sää'nest lie koumm variaant, kook puk käunn'je sää'nnkee'rjest: ââ'n ~ ââ'n ~ ee'n.

Suõ'nn'jel suõmâst lie kue'htt variaant ââ'n ~ ââ'n. Ââ'n-variaant õhttvuõđâst lij šiõgg vuâmmšed, što ââ'bleķ vuâitt še miârkkšõõvvâd ââ'nned-vee'rb õõutilâagg 2. persoon imperatiivââ'bleķ "käytä, pidä".

Paaččjoogg suõmâst lij ee'n-variantt.

Ķiölljuâggtõs tuâtt, što tæk ââ'bleķ lie variaant kõskkneez. Ķiölljuâggtõs li'nnjai, što ij vää'ld peä'l õhttnaž saa'ni variaanti ââ'nma. Ķiölljuâggtõs ceälkk veâl variaanti pirr, što kee'rjteei vuäi'tte va'lljeed ââ'nmes variaantid jii'jjez Ķiölltuâkkaz mie'ldd da ââ'nned tõid vää'ldee'l lokku, što â'nne va'lljemmes variaantid seämma tee'kstest meä'rmeâldlânji.

Ķiölljuâggtõõzz miõlâst kiõlâst õnnum variaantid õõlgçi seeilted da ruõkkâd sää'nliistid nu'tt jiännai ko pâstt, što tõk piâzzče mie'ldd še kee'rjtum kiõ'lle. Saa'nid šâdd ruõkkâd nu'tt, što puätt õu'dde, koon suõmâst sää'nn lij õnnum. Tõt hiâlpat sää'nnkii'rji õõ'nn'jid. Ââ'n sää'nnkii'rjin lij ââ'nnmest nää'll, koin suõm lie räätkõllum saa'ni mâḡḡa nu'tt, što (P) miârkkšââvv Paaččjoogg suõm, (N) Njuõttjääu'r suõm da (K) miârkkšââvv tõn, što sää'nn lij tobddum ki'lddsää'mkiõlâst.

Kuällasmiârkk/-certldõõgg (yhdysviivan) âânnmõš sää'mkiõlâst

Ķiölljuâggtõs siâzztââll kuällasmiârkk/-certldõõgg âânnmõõžž puõ'tti õhttvuõđin:

- kuällas-saa'nin te'l ko sää'n vuõssmõs vue'zz looppâst lij seämma bukva (konsonantt le'be vokaal), kää'tt alttad sää'n nuu'bb vue'zz: ouddm. kuârram-mâšina, kiõtt-tuejj, turaška-autt, mâšina-automaatio
- kuällas-saa'nin te'l ko sää'n vuõssmõs vue'zz looppâst lij miâlggâd seämmanallšem bukva, kää'tt alttad sää'n nuu'bb vue'zz: ouddm. koummlo-õhtt, meä'cc-čuâggas, vuei'nnemnalla-âânnmõš, mâšina-âu'kk, artikla-ä'šš
a-â-â-ä, c-č, đ-d, ġ-g, g-g, k-ķ, o-õ, s-š, z-ž
- ko sää'n mâḡḡa lij õhttõspartikkel, ouddmiârkk:

lääddas	säämas	ouddmiârkk
-han, -hän	-han, -i, -a, -ala	mu'st-han, tu'st-i, tâm-a
-han, -hän (kysymyksissä)	-son	mâi'd-son, koozz-son
-ka, -kä	-ga ~ -ga ~ -ka	jeä'p-ga, ij-ga, jie-ka
-kin	-i	nu'tt-i
-kin (vuorostaan)	gõs ~ -gõs ~ -õs ~ -jõs, -mes	muâna-õs, mij-mes
-ko, -kö	-a, -go ~ -go ~ -o ~ -ko	lij-a, lij-go, ton-go,

-kos, -kös	-gos ~ -gõs, -mana	lij-gos, ij-gõs, nu'tt-mana
-pa, -pä	-ba, -i, -âs	mu'st-ba, nu'tt-i

- kuällasvue'zzi (yhdysosien) rä'tkķeem diõtt, ouddm.:
 - o kuällas-sää'n vue'ssen lij vuännõs (lyhenne): MM-ķeāštõõttmõš, JTP-kõõskõs, ALV-nââmar
 - o kuällas-sää'n vue'ssen lij bukva, nââmar, kuhttu le'be jee'res miârkk: D-vitamiin, 70-ee'jjprää'zneck, @-miârkk, A4-põ'mmai, B2-vitamiin
 - o kuällas-sää'n vue'ssen lij erisnimi: Feodoroff-nõmmsaž
 - o kuällas-sää'n vue'ssen lie määng sää'n: pro gradu -tu'tkķõs, Mä'htt säärnam säämas -ķiõlltuâjppää'jj

Nuõrtsää'm ķiõlljuâggtõs ceälkk, što nomiini abessiiv -tää/-taa -lopp lij sââ'jjkie'čč (sijapäate) seämmanalla ko ouddmiârkkân lokatiivâst lij -st. Ķiõlljuâggtõs ceälkk, što tõt lij mõõnni sâbbrest tu'mmjam, što siâzttõlât rä'tkķeem-miârkk ânmmõõžž nomiini abessiivâst.

Seämmanalla ko Sää'mķiõl ķiõllvuä'ppes škoou'li väaras -ķee'rjest lij vuâpstum ââ'nned rä'tkķeem-miârkk koumm seämman konsonaant kõõskâst, vuâitt rä'tkķeem-miârkk ââ'nned še kuei't konsonaant kõõskâst jionneemvuä'pstõssân (ouddm. ķiõl'laž, musikaal'laž, sosiaal'laž).

Tuâjnõõmi raajjâm vee'rbin da tuâjnõõmi soojtem

Vuâppõõzz lie PDF-dokumeentâst "Tuâjnõõmi raajjâm vee'rbin da tuâjnõõmi soojtem"

jj-ķeâjjlaž nomiini määngailââkk

Nuõrtsää'mķiõllsaž õõut-tâvvsâž nomiini, kook po'tte -jj-bukvain, leät ânnam määngailââggast mââimõs bukvan nu'tt i ko j. Ouddm. tuâjj (tuâi, tuõjju), suõjj (suõi, suâjja), sââ'jj (sââi, sâjja), pââ'jj (pââi, pâjja), šlaajj (-šlaai, -šla'jje), kuõjj (kuõj, kuõjju), čâu'jj (-čââu'j, -čââu'jja), sauujj (saauj, sau'jje), siõjj (siõj, siõ'jje), trie'jj (trie'j, treâjja), vuâjj (vuâj, -vuâj'ju).

Ķiõlljuâggtõs siâzttââll, što nuõrtsää'mķiõllsaž nomiinin, kook po'tte -jj-bukvain, ââ'net määngailââggâst j-bukva looppâst. Nuu'bbi saa'nivui'm kõõčcmõõžžâst lij jj-j tää'ssmuuttâs.

Oummu nõõmi ķee'rjtemmuš nuõrtsää'mķiõlâst

Oummu nõõmid ķee'rjtem nuõrtsää'mķiõlâst kuei'tnalla: sää'mnalla sokknõmm-risttnõmm da risttnõmm-sokknõmm mâ'te lää'ddķiõlâst. Vuâ'mmnalla pâi risttnõõm leät soojtam, leâ'sa ân'jõžâai'j leät soojtam še sokknõõmid.

Nuõrtsää'm ķiõlljuâggtõs siâzttââll, što nuõrtsää'mķiõlâst nõõmi ķee'rjtemjârjstõs lij sokknõmm-risttnõmm, koin tâ'lķ risttnõõm soojtet sää'mķiõl takai soojtem-maalli mie'ldd. Ķiõlltuâjlaž juâtķķ nõõmi soojtem-maalli raajmõõžž da ķiõlljuâggtõs ķiõtt'tââll maallid mâ'ņlest.

"Teitittely" jâârglâttmõš nuõrtsää'mķiõ'lle

Nuõrtsää'm ķiõlljuâggtõs siâzttââll, što teitittely-ââ'bleķ jâârglââ'ttet nuõrtsää'mķiõ'lle nu'tt, što ââ'net õõutilââgg nuu'bb persoon, ko sää'mķiõlâst jie toobd teitittely-maall.